

ความสามารถทางการสื่อสารเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่กลุ่มชาติพันธุ์
บนพื้นที่สูงของโครงการพระบ้นทิตอาสาพัฒนาชาวเขา

กรรณิการ์ เฟ็งปรางค์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555

ความสามารถทางการสื่อสารเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่กลุ่มชาติพันธุ์
บนพื้นที่สูงของโครงการพระบิณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา

กรณีการ เฝ้าปรารภ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555

ความสามารถทางการสื่อสารเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่กลุ่มชาติพันธุ์
บนพื้นที่สูงของโครงการพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา

กรณีการ เฝ้าปรารภ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารศึกษา

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ธีรภัทร วรรณฤมล

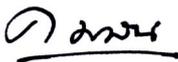
.....

อาจารย์ ดร.ขวัญฟ้า ศรีประพันธ์

.....กรรมการ

อาจารย์ ดร.ขวัญฟ้า ศรีประพันธ์

.....กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสัน รัตนะสิมากุล

22 พฤษภาคม 2555

©ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระเล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลืออย่างดีจากบุคคลหลายฝ่าย ที่ได้ให้กำลังใจ และข้อเสนอแนะต่างๆ ให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ขวัญฟ้า ศรีประพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องตลอดมา จนการค้นคว้าแบบอิสระเล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ธีรภัทร วรรณฤมล ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างมาก

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสัน รัตนะสิมากุล กรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลา ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการค้นคว้าแบบอิสระให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบนมัสการพระประธาน สมาจาโร, พระวิวัฒน์ ชุตินุชโร และพระอานนท์ ขนฺติสมฺปนฺโน ที่ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้มากมาย และทำการศึกษาเพื่อประโยชน์และเป็นวิทยาทานต่อไป ทั้งนี้พระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขาทั้ง 3 รูป ถือเป็นพระสงฆ์ที่ทำประโยชน์ต่อสังคม และศาสนาสมควรที่จะได้รับยกย่อง เผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก เป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อวงการพระพุทธศาสนาสืบไป

ขอกราบขอบพระคุณ โครงการพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ วัดสวนดอก และอาจารย์สุชาติ แก้วก้อ ที่คอยช่วยเหลือในการข้อมูล และคำแนะนำต่างๆ มาโดยตลอด

ขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท คณะการสื่อสารมวลชน (นศปทคมช) ทุกคน ที่ได้ให้กำลังใจ คำปรึกษา คำแนะนำที่ดี และอยู่เคียงข้างกันมาตลอด ขอขอบคุณที่คอยรับฟังความกังวลใจ และมอบเสียงหัวเราะให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา ดีใจที่ได้เป็นเพื่อนกับทุกคนค่ะ

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ “ครอบครัวเพ็ญปรางค์” ที่คอยเป็นกำลังใจ ความห่วงใย และให้การสนับสนุน ส่งเสริม และเป็นแรงผลักดันอันมีค่า ขอคุณลุงนวย ที่คอยช่วยเหลือ ช่วยเก็บข้อมูล และให้คำแนะนำดีๆ ตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยมีวันแห่งความภาคภูมิใจในวันนี้ วันที่อยากจะบอกทุกคนว่า “หนูจบแล้วค่ะ” ขอขอบพระคุณสิ่งดีๆ ที่ผ่านเข้ามา ขอขอบคุณทุกท่านมากๆ ค่ะ

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ	ความสามารถทางการสื่อสารเพื่อการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาแก่กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูงของโครงการ พระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา
ผู้เขียน	นางสาวกรรณิการ์ เฟ็งปรางค์
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ	อาจารย์ ดร.ขวัญฟ้า ศรีประพันธ์

บทคัดย่อ

250729

การศึกษาเรื่อง ความสามารถทางการสื่อสารเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูงของ โครงการพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และบทบาททางการสื่อสารของพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขาแก่กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง การวิจัยครั้งนี้ เป็นการเชิงคุณภาพ โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขาที่ทำงานติดต่อกันอย่างน้อย 3 ปีขึ้นไปเพื่อเป็นตัวแทนของพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขาทั้งหมดในการศึกษาถึงความสามารถทางการสื่อสารพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขาในการเสริมให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่กลุ่มชาติพันธุ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการสื่อสารของพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขามีความสามารถสื่อสารของพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขานั้น ประกอบไปด้วย ความรู้ และทักษะในการสื่อสารในการแสวงหาข้อมูลความรู้ พบว่าพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขาอาศัยความรู้ความสามารถในการกำหนดวัตถุประสงค์ วิเคราะห์ผู้รับสารการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร และความเข้าใจในบริบทชุมชนหรือสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน และในประเด็นด้านทักษะในการสื่อสาร พบว่ามีการเลือกใช้เนื้อหาสาร ซึ่งการเลือกเนื้อหาสารต้องมีความสอดคล้องกับกลุ่มผู้รับสาร และการเลือกใช้สื่อ เป็นการเลือกให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร

ในการศึกษาบทบาทของพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขาในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาบนพื้นที่สูง พบว่าบทบาทของพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขาประกอบไปด้วย บทบาทหลัก และบทบาทรอง โดยบทบาทหลัก คือ บทบาทในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการเป็นผู้นำชุมชนใน

250729

ด้านจิตใจ เสริมศีลธรรม และสร้างสติปัญญาให้ชุมชน และบทบาทรอง คือ บทบาทเสริมในการพัฒนาชุมชนร่วมกับการใช้หลักธรรม ได้แก่ บทบาทผู้นำทางความคิด นักสังคมสงเคราะห์/ครูผู้สอน การสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การเป็นผู้ประสานงานความร่วมมือ/ประสานวัฒนธรรม

Independent Study Title	Communication Competence for the Dissemination of Buddhism Among Highland Ethnic Groups of the Volunteer Graduate Monks Working for Hill Tribe Development Project
Author	Ms.Kannika Pengprang
Degree	Master of Arts (Communication Studies)
Independent Study Advisor	Dr. Kwanfa Sriprapandh

Abstract

250729

The study of Communication Competence for the Dissemination of Buddhism Among Highland Ethnic Groups of the Volunteer Graduate Monks Working for Hill Tribe Development Project aims to analyze the communication competence of the in working for hill tribe development project and to study the role of Volunteer Graduate Monks in Dissemination of Buddhism to the Highland Ethnic Groups. This study has been collected data by using qualitative research methodology by selecting 3 experienced Volunteer Graduate Monks, who has been working as a volunteer more than three years, to find out the communication competence and their role in dissemination of Buddhism to the highland ethnic groups efficiently.

It is found that the communication competence of the Volunteer Graduated Monks consisted of knowledge and tactic of communication skill in Buddhist dissemination. In knowledge aspect, it is found that the Volunteer Graduated Monks had been using their knowledge in determining the communication objectives, analyzing the target receivers, acquiring information and understanding the context of the community and the present situation of the community. In tactic communication skill, it is also found that the Volunteer Graduated Monks had been using the selective process in selecting of Buddhist content, which would be appropriate

250729

In this study of a role of the Volunteer Graduated Monks in dissemination of Buddhism to the highland ethnic groups, data had been analyzed and categorized into two roles as key role and supporting role. In the key role, the Volunteer Graduated Monks acted as the key person in dissemination of Buddhism, the key religious person in the community in supporting people's moral and intelligence. As in the supporting role, the Volunteer Graduated Monks acted as the person, who using dharmic principle along with activity of community development such as the opinion leaders, social-welfare workers, teachers, environment conservative influencer and cultural and working cooperator.

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	46
1. ลักษณะชุมชนและสภาพปัญหาทั้ง 3 ชุมชน โดยสังเขป	46
2. วิเคราะห์ความสามารถทางการสื่อสารเพื่อเผยแพร่พระพุทธศาสนาของ พระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขาแก่กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง	52
3. วิเคราะห์บทบาททางการสื่อสารของพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง	85
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
1. สรุปผล	92
2. อภิปรายผล	100
3. ข้อเสนอแนะ	103
บรรณานุกรม	105
ภาคผนวก	109
ภาคผนวก ก	110
ภาคผนวก ข	111
ประวัติผู้เขียน	140

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1.1 ความสามารถทางการสื่อสารภายในบุคคล	9
1.2 แสดงความหมายของความสามารถทางการสื่อสาร	10
1.3 ระบบการสื่อสารแบบพื้นบ้าน	25
1.4 แสดงกรอบการวิจัย	33
1.5 แสดงผลความสามารถของพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา	79
1.6 สรุปผลความสามารถทางการสื่อสารของพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา	88